

Received: 2021/10/10

Accepted: 2022/2/21

How to cite:

Bagheri Sheykhangafshe F, Arianipour M, Savabi Niri V, Shayanfar Sh, Asgari F. The role of resilience and self-efficacy in promoting mental health of medical staff during of the COVID-19 pandemic: A narrative review. *EBNESINA* 2022;24(2):77-86. DOI: 10.22034/24.2.77

Brief Review

The role of resilience and self-efficacy in promoting mental health of medical staff during of the COVID-19 pandemic: A narrative review

Farzin Bagheri Sheykhangafshe^{1✉}, Masoumeh Arianipour², Vahid Savabi Niri³, Shahrzad Shayanfar⁴, Fatemeh Asgari⁵

Abstract

Background and aims: During the COVID-19 pandemic, hospital staff experienced severe anxiety due to insomnia, burnout, and work stress, which reduced their mental health. In this regard, the present study aimed to investigate the role of resilience and self-efficacy in promoting the mental health of medical staff during the COVID-19 pandemic.

Methods: This review was done by searching in the titles and abstracts of articles published in reputable international scientific databases such as Google Scholar, PubMed, Science Direct, and Scopus from February 2020 to July 2021. Finally, 26 articles were selected for comprehensive review and data extraction. The PRISMA checklist was used to review and control the quality of articles.

Results: Nurses and physicians with high resilience and self-efficacy were in good mental health. Factors such as age, gender, marital status, work history, and working in the COVID-19 wards affected the resilience and self-efficacy of the medical staff during the outbreak of COVID-19. Additionally, anxiety, post-traumatic stress disorder (PTSD), depression, insomnia, and burnout were also the most common disorders caused by COVID-19 in nurses and physicians in the pandemic.

Conclusion: Since we also see the occurrence of widespread psychological disorders such as PTSD and burnout in the medical staff of hospitals in the post-corona era, it is necessary to organize workshops and conferences to increase the resilience and self-efficacy of medical staff.

Keywords: Psychological Resilience, Self Efficacy, Mental Health, Medical Staff, COVID-19

1. PhD Candidate in Psychology, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran
2. MSc of Clinical Psychology, Payame Noor University, South Tehran, Tehran, Iran
3. MSc of Clinical Psychology, Islamic Azad University of Ardabil Branch, Ardabil, Iran
4. MSc student of Clinical Psychology, Khatam Non-Profit University of Tehran, Tehran, Iran
5. MSc student of Clinical Psychology, Islamic Azad University of Sanandaj Branch, Sanandaj, Iran

✉ Corresponding Author:

Farzin Bagheri Sheykhangafshe

Address: Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

Tel: +98 (13) 33328859

E-mail: farzinbagheri@modares.ac.ir

EBNESINA - IRIAF Health Administration

(Vol. 24, No. 2, Serial 79 Summer 2022)

Copyright© 2022. This open-access article is published under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License which permits Share (copy and redistribute the material in any medium or format) and Adapt (remix, transform, and build upon the material) under the Attribution-NonCommercial terms. Downloaded from: <http://www.ebnesina.ajums.ac.ir>

نقش تاب‌آوری و خودکارآمدی در ارتقای سلامت روان کادر درمانی طی همه‌گیری کووید-۱۹: یک مرور روایتی

فرزین باقری شیخانگفته^۱، معصومه آریانی‌پور^۲،
وحید صوابی نیری^۳، شهرزاد شایان‌فر^۴، فاطمه عسگری^۵

چکیده

زمینه و اهداف: طی همه‌گیری کووید-۱۹ کادر درمانی بیمارستان‌ها به علت بی‌خوابی، فرسودگی و فشار کاری، اضطراب زیادی را تجربه کردند که موجب کاهش سلامت روان آنها شد. در همین راستا، پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش تاب‌آوری و خودکارآمدی در ارتقای سلامت روان کادر درمانی طی همه‌گیری کووید-۱۹ انجام شد.

روش بررسی: این مطالعه مروری با جستجو در عنوان و چکیده مقالات منتشر شده در پایگاه‌های علمی معتبر بین‌المللی نظیر گوگل اسکالر، پابمد، ساینس دایرکت و اسکوپوس در سال‌های ۲۰۲۰ (از ماه فوریه) و ۲۰۲۱ (تا ماه جولای) انجام گرفت. ۲۶ مقاله نهایی برای بررسی جامع و استخراج داده‌ها انتخاب شدند. از چک لیست پریزما برای بررسی و کنترل کیفیت مقالات استفاده شد.

یافته‌ها: پرستاران و پزشکانی که از تاب‌آوری و خودکارآمدی بالایی برخوردار بودند از نظر سلامت روانشناختی در وضعیت خوبی قرار داشتند. عواملی مانند سن، جنسیت، وضعیت تأهل، سابقه شغلی و فعالیت در بخش ویژه کووید-۱۹ بر میزان تاب‌آوری و خودکارآمدی کادر درمانی طی شیوع کووید-۱۹ تأثیرگذار بود. همچنین اضطراب، استرس پس از سانحه، افسردگی، بی‌خوابی و فرسودگی شغلی از شایع‌ترین اختلالات ایجاد شده توسط کووید-۱۹ در پرستاران و پزشکان در این همه‌گیری بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به این که در دوران بعد از کرونا نیز شاهد بروز اختلالات گسترده روانشناختی مانند استرس پس از سانحه و فرسودگی شغلی در کادر درمانی بیمارستان‌ها هستیم، لازم است کارگاه‌ها و همایش‌هایی در جهت افزایش تاب‌آوری و خودکارآمدی کادر درمانی بیمارستان‌ها اتخاذ گردد.

کلمات کلیدی: تاب‌آوری روانی، خودکارآمدی، سلامت روان، کادر درمانی، کووید-۱۹

فصلنامه علمی پژوهشی ابن سینا / اداره بهداشت، امداد و درمان نهجا
(سال بیست و چهارم، شماره دوم، تابستان ۱۴۰۱، مسلسل ۷۹)
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲

فصلنامه علمی پژوهشی ابن سینا / اداره بهداشت، امداد و درمان نهجا
تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۷/۱۸

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی، تهران، ایران
۲. کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران
۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل، اردبیل، ایران
۴. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه غیرانتفاعی خاتم تهران، تهران، ایران
۵. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج، سنندج، ایران

[✉] مؤلف مسئول: فرزین باقری شیخانگفته

آدرس: دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی،

تهران، ایران

تلفن: ۳۳۳۲۸۵۹ (۱۳) +۹۸

ایمیل: farzinbagheri@modares.ac.ir

مقدمه

کرونا ویروس ۲۰۱۹^۱ برای اولین بار در تاریخ ۱۷ دسامبر ۲۰۱۹ شهر ووهان کشور چین شیوع یافت [۱] و در ۱۱ مارس ۲۰۲۰ طبق اعلام سازمان جهانی بهداشت^۲ به یک بیماری همه گیر در سطح جهانی معرفی شد [۲]. در طول شیوع این بیماری کادر درمانی بیمارستان‌ها به دلیل فشار کاری سنگین و محیط کار خطرناک تحت استرس و اضطراب زیادی قرار گرفتند [۳]. این مشکلات سلامت روان بر حوزه توجه کادر درمانی، درک مطلب و توانایی تصمیم‌گیری آنها تأثیر می‌گذارد که ممکن است مانع از توانایی آنها برای درمان بیماران مبتلا به کووید-۱۹ شود [۴].

در طی شیوع کووید-۱۹ کادر درمانی بیمارستان‌ها به صورت شبانه روز فعالیت می‌کردند، درمان قطعی برای کرونا نداشتند و با چالش‌هایی روبرو شدند که قبلاً آن را تجربه نکرده بودند [۵]؛ به همین دلیل ممکن است سلامت روان این افراد دچار آسیب‌های متعددی شود [۶]. در واقع، حجم زیاد کار، شب‌کاری، کمبود تجهیزات، ترس از آلوده شدن به ویروس و انتقال آن به خانواده و بستگان می‌تواند منجر به بروز اختلالات روانشناختی در کادر درمانی گردد [۷، ۸]. از ویژگی‌های فردی که سلامت روان پرستاران و پزشکان را تحت تأثیر قرار می‌دهد می‌توان به جنسیت زن [۹]، سابقه ابتلاء به اختلالات روانی [۱۰]، عدم حمایت اجتماعی و ابتلا یکی از اعضای خانواده به کووید-۱۹ [۱۱] اشاره کرد. در مقابل عوامل بین فردی مختلف مانند تاب‌آوری^۳ و خودکارآمدی^۴ می‌تواند موجب ارتقای سلامت روان کادر درمانی بیمارستان‌ها طی بیماری‌های همه‌گیر از جمله کووید-۱۹ شوند [۱۲، ۱۳].

کادر درمانی بیمارستان‌ها در استفاده از راهبردهای مقابله با استرس متفاوت عمل می‌کنند [۳] برخی از افراد با تن دادن به اختلالات روانشناختی در برابر شرایط تنش‌زا واکنش نشان

می‌دهند؛ در حالی که برخی دیگر در مدت کوتاهی شرایط ایجاد شده سازگار می‌شوند و زندگی عادی خود را از سر می‌گیرند [۵]. این توانایی که موجب بهبود وضعیت روانی افراد می‌گردد؛ در رویکرد روانشناسی مثبت به عنوان تاب‌آوری شناخته می‌شود [۱۱]. تاب‌آوری فرایند سازگاری بهینه در مواجهه با سختی‌ها، وقایع آسیب‌زا، مصیبت‌ها، تهدیدها یا هر موقعیت تنش‌زا است [۱۴]. افراد تاب‌آور، پس از رویارویی با موقعیت‌های دشوار زندگی، دوباره به سطح معمولی عملکرد باز می‌گردند، واقعیت‌های زندگی را به سهولت می‌پذیرند و ایمان دارند که زندگی پرمعنا است [۱۵، ۱۶]. مفهوم تاب‌آوری در میان کادر درمانی بیمارستان‌ها که با بلایای طبیعی روبرو هستند توجه پژوهشگران زیادی را به خود جلب کرده است [۱۷]. در دوران شیوع کووید-۱۹ نیز مشخص گردید تاب‌آوری سلامت روان افراد را بهبود می‌بخشد [۱۸] و منجر به کاهش اضطراب، استرس و فرسودگی شغلی در کادر درمانی بیمارستان‌ها می‌شود [۱۹، ۲۰]. نتایج پژوهش چلایان و نیروپاما^۵ [۸] نشان داد شیوع افسردگی، اضطراب و استرس به ترتیب ۱۳/۸۲٪، ۸/۵۵٪ و ۲۳/۶۸٪ بود. در مطالعه‌ای دیگر، عبدالغفار هرفوش^۶ و همکاران [۲۱] اثربخشی مداخله تاب‌آوری بر مشکلات روانشناختی پرستاران طی شیوع کووید-۱۹ را مورد بررسی قرار دادند. نتایج پس از آزمون نشان داد گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل که درمان تاب‌آوری را دریافت نکرده بودند، از سلامت روانشناختی بالاتری برخوردار بودند.

یکی دیگر از متغیرهایی که مانند تاب‌آوری جزو سرمایه روانشناختی افراد به حساب می‌آیند، خودکارآمدی است [۱۳]. خودکارآمدی به قضاوت فرد در مورد توانایی وی برای انجام موفقیت‌آمیز یک کار اشاره دارد که این نشان‌دهنده میزان اعتماد به نفس فرد برای کنار آمدن با مشکلات و چالش‌های مختلف در زندگی است [۲۲، ۲۳]. پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهند که افزایش خودکارآمدی یکی از جنبه‌های مهم

1. Coronavirus 2019
2. World Health Organization
3. Resilience
4. Self-Efficacy

5. Chellaiyan & Nirupama
6. Abd Elghafar Harfush

نظر روانشناختی دچار آسیب‌های گسترده‌ای شدند که اگر به آنها توجه نشود ممکن است پیامدهای جبران‌ناپذیری را برای این افراد به همراه داشته باشد [۳۵]. پس از گذشت دو سال از شیوع کووید-۱۹ همچنان شاهد جهش این ویروس کشنده در سطح جهانی هستیم و تاریخ مشخصی برای دوران پسا کرونا نمی‌توان متصور بود، به همین دلیل لازم است قبل از هر چیزی با بررسی‌های بیشتر دنبال راهکارهایی در جهت ارتقای سلامت روان کادر درمانی باشیم. بدین منظور پژوهش مروری حاضر درصدد پاسخ‌گویی به این سؤال است که آیا تاب‌آوری و خودکارآمدی می‌تواند موجب ارتقای سلامت روان کادر درمانی طی همه‌گیری کووید-۱۹ شود یا خیر.

روش بررسی

مطالعه حاضر یک پژوهش مروری روایتی است که در آن به بررسی نقش تاب‌آوری و خودکارآمدی در ارتقای سلامت روان کادر درمانی طی همه‌گیری کووید-۱۹ پرداخته شد و به این منظور از مقالات نمایه شده در پایگاه‌های اطلاعاتی علمی نظیر پایگاه‌های علمی معتبر بین‌المللی نظیر پابمد، ساینس دایرکت، اسکوپوس، پروکوئست و گوگل اسکالر^۳ استفاده شد. پژوهشگران در این مطالعه با استفاده از کلیدواژه‌های تعیین شده، مقالات معتبر انگلیسی منتشر شده در سال‌های ۲۰۲۰ (از ماه فوریه) و ۲۰۲۱ (تا ماه جولای) میلادی را از منابع معتبر الکترونیک جستجو و استخراج نموده و با بررسی متون کامل این مقالات، داده‌های حاصل را به صورت دسته‌بندی شده توصیف نمودند. در عناوین مقالات واژه کرونا ویروس ۲۰۱۹ جستجو شد؛ واژگان تاب‌آوری، خودکارآمدی، سلامت روان، کادر درمانی، کووید-۱۹ و پاندمی نیز در عناوین و چکیده مقالات مورد جستجو و ارزیابی قرار گرفتند. پس از جمع‌آوری مقالات مورد نظر، موارد غیر مربوط و تکراری توسط پژوهشگران حذف شدند. در مرحله بعد متون کامل مقالات

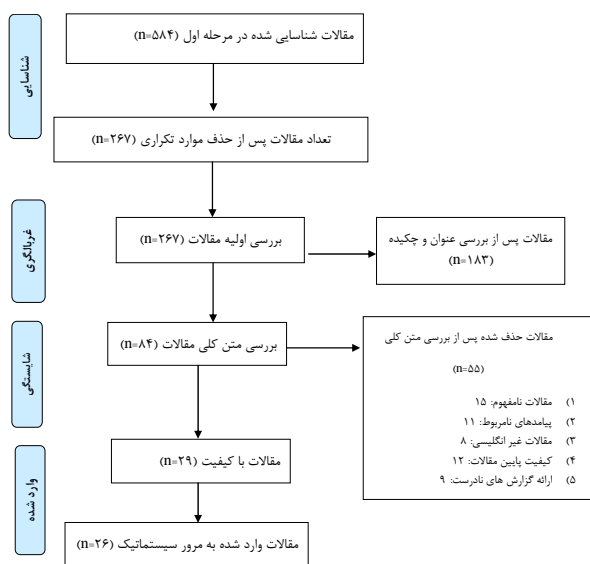
مداخلات روانشناختی در جهت ارتقای سلامت روان افراد شناخته می‌شود [۲۴]. سطح پایین خودکارآمدی به سلامت روانشناختی فرد آسیب می‌رساند [۲۵]. در این راستا، نتایج مطالعات انجام شده نشان داده است که خودکارآمدی یکی از مهم‌ترین عوامل تعدیل‌کننده هیجانات فرد به ویژه احساس اضطراب و افسردگی است [۲۶].

بررسی‌های صورت گرفته حاکی از همبستگی منفی خودکارآمدی با اضطراب و استرس دارد [۲۷، ۲۸]. در طول شیوع سندرم حاد تنفسی کادر درمانی که از خودکارآمدی پایین‌تری برخوردار بودند، ترس، اضطراب و استرس بیشتری را تجربه می‌کردند [۲۹]. همچنین خودکارآمدی بالا عامل مهمی در پیش‌بینی تمایل پرستاران به مراقبت از بیماران مبتلا به بیماری‌های عفونی در حال ظهور است [۳۰]. در طی همه‌گیری کووید-۱۹ خودکارآمدی بالای کادر درمانی بیمارستان‌ها منجر به ارتقای عملکرد آنها گردید و عاملی مهم در جهت بهبود وضعیت روانشناختی پرستاران و پزشکان بود [۳۱]. نتایج پژوهش واگنی^۱ و همکاران [۳۲] نشان داد پرستاران و پزشکانی که در بخش کرونایی فعالیت می‌کردند از استرس بیشتری برخوردار بودند و از راهبردهای مقابله‌ای هیجان‌مدار استفاده می‌کردند. یافته‌های سیمونتی^۲ و همکاران [۹] حاکی از شیوع خودکارآمدی پایین در نیمی از پرستاران داشت. همچنین خودکارآمدی با اختلالات خواب و اضطراب همبستگی منفی معناداری داشت که در این بین پرستاران زنان از خودکارآمدی پایین‌تری برخوردار بودند. خودکارآمدی بالا به پرستاران کمک می‌کند وضع موجود را بپذیرند و تکیه بر توانایی‌های خود در جهت رفع آن اقدام نمایند [۳۳]. همین موضوع باعث می‌گردد در مواجهه با شرایط حساس مانند پاندمی کووید-۱۹ بهترین عملکرد خود را به نمایش بگذارند [۳۴].

با توجه به این که کادر درمانی بیمارستان‌ها از همان روزهای ابتدایی در معرض خطر ابتلاء به کووید-۱۹ بودند از

1. Vagni
2. Simonetti

3. PubMed, ScienceDirect, Scopus, ProQuest, and Google Scholar

نمودار ۱- چک لیست PRISMA برای انتخاب مطالعات

معیارهای ورود و حذف انتخاب و بازبینی شدند. همچنین در این مرور روایتی ۱۲ کشور کره جنوبی، چین، عربستان سعودی، ترکیه، ایران، اسپانیا، هند، ایتالیا، مصر، پرتغال، انگلیس و اردن حضور داشتند که نشان دهنده اهمیت نقش تاب‌آوری و خودکارآمدی در ارتقای سلامت روان کادر درمانی بیمارستان‌ها طی همه‌گیری کووید-۱۹ در جهان است. از بین ۲۶ مقاله بررسی شده ۶/۳۴٪ مقالات در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ منتشر شدند. با توجه به مطالعات بررسی شده مشخص گردید پرستاران و پزشکانی که از تاب‌آوری و خودکارآمدی بالایی برخوردار بودند از نظر سلامت روانشناختی در وضعیت خوبی قرار داشتند. از سویی دیگر، عواملی مانند سن، جنسیت، وضعیت تأهل، سابقه شغلی و فعالیت در بخش ویژه کووید-۱۹ بر میزان تاب‌آوری و خودکارآمدی کادر درمانی طی شیوع کووید-۱۹ تأثیرگذار بود. همچنین اضطراب، استرس پس از سانحه، افسردگی، بی‌خوابی و فرسودگی شغلی از شایع‌ترین اختلالات ایجاد شده توسط کووید-۱۹ در پرستاران و پزشکان در همه‌گیری کووید-۱۹ بود.

باقی مانده مورد بررسی قرار گرفته و پس از حذف موارد غیرمربوط، نتایج مربوط به مقالات منتخب در مرحله نهایی، دسته بندی شده و مورد بررسی قرار گرفتند. در این مطالعه از راهنمای گزارش‌دهی مطالعات مرور سیستماتیک پریزما^۱ استفاده شد [۳۶]. مقالات پژوهشی به صورت هدفمند بر اساس معیارهای خروج (در دسترس نبودن متن کامل مقاله، مقالات مروری، نامه به سردبیر و فاقد چکیده) و معیارهای ورود به پژوهش (مرتبط بودن با هدف پژوهش، برخورداری از چهارچوب ساختاریافته پژوهشی و انتشار در مجله معتبر) برای بررسی انتخاب شدند. کیفیت مقالات با استفاده از چک لیست بررسی مقالات شامل: تطابق ساختار مقاله با نوع پژوهش، هدف پژوهش، جامعه پژوهش، فرایند انتخاب نمونه، ابزارهای گردآوری اطلاعات، تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری مرتبط و متناسب با اهداف، مشخص بودن معیارهای ورود و خروج، رعایت اخلاق در پژوهش، ارائه یافته‌ها متناسب با اهداف پژوهش و بحث در مورد یافته‌ها با استناد به نتایج پژوهش‌های مرتبط بررسی شد. ارزیابی کیفیت مقالات با استفاده از معیارهای ارائه شده توسط گیفورد^۲ و همکاران [۳۷] انجام گرفت. در انتها بعد از بررسی و ارزیابی‌های صورت گرفته (نمودار ۱)، ۲۶ مقاله منتخب در مرور باقی ماندند.

یافته‌ها

در این پژوهش، تعداد ۲۶ مقاله پژوهشی واجد شرایط زبان انگلیسی مورد بررسی قرار گرفتند. در ادامه یافته‌های حاصل از مقالات مرور شده در زمینه بررسی نقش تاب‌آوری و خودکارآمدی در ارتقای سلامت روان کادر درمانی طی همه‌گیری کووید-۱۹ ارائه می‌شود.

از میان ۵۸۴ مقاله مرتبط با نقش تاب‌آوری و خودکارآمدی در ارتقای سلامت روان کادر درمانی طی همه‌گیری کووید-۱۹، در انتها ۲۶ مقاله بررسی و با جمعیت ۱۳۴۱۰ نفر بر پایه

1. PRISMA
 2. Gifford

جدول ۱- خلاصه مطالعات بررسی شده در زمینه سلامت روان کادر درمانی طی همه گیری کووید-۱۹

نویسنده اول (کشور)	[شماره منبع] هدف پژوهش	حجم نمونه	یافته اصلی
لورتی (اسپانیا)	[۳] بررسی پریشانی روانشناختی پرستاران با نقش میانجی تاب آوری و سبک مقابله‌ای در طی شیوع کووید-۱۹	۴۲۱	پرستارانی که از سبک‌های مقابله‌ای ناکارآمد استفاده می‌کنند از استرس و اضطراب بالاتری برخوردارند. در مقابل تاب آوری نقش قابل توجهی در کاهش پریشانی روانشناختی پرستاران ایفا می‌کند.
یوروک (ترکیه)	[۵] رابطه تاب آوری روانشناختی، فرسودگی شغلی، استرس و افسردگی در پرستاران و ماماها طی شیوع کووید-۱۹	۳۳۷	نتایج حاکی از شیوع ۲۱/۸٪ افسردگی در پرستاران و ماماها داشت. میزان افسردگی ماماها تقریباً دو برابر پرستاران بود. میزان استرس منجر به افزایش فرسودگی و افسردگی در افراد می‌شد. در مقابل تاب آوری توانست سلامت روان کادر درمانی را به میزان قابل توجهی ارتقاء دهد.
رابرتز (انگلیس)	[۶] سطوح افسردگی، اضطراب و تاب آوری در پرستاران بخش تنفس طی شیوع کووید-۱۹	۲۵۵	۱۷/۲٪ از پرستاران دارای افسردگی و اضطراب بالایی بودند. ۱۸/۹٪ نیز تاب آوری پایینی داشتند. پرستاران کم سابقه و جوان از افسردگی و اضطراب بیشتری برخوردار بودند که موجب کاهش تاب آوری در آنها می‌شد.
چانگ (چین)	[۷] بررسی نقش دین و تاب آوری روانشناختی در سلامت روان کادر درمانی طی شیوع کووید-۱۹	۴۵۸	۱۲/۳٪ از کادر درمانی بیمارستان‌ها از پریشانی روانشناختی رنج می‌بردند که بیشتر آنها حمایت اجتماعی مناسبی را دریافت نمی‌کردند. همچنین افراد مذهبی و دارای تاب آوری مناسب در مقابل استرس و اضطراب کووید-۱۹ مقاومت بیشتری نشان می‌دادند.
چالایان (هند)	[۸] تاب آوری روانشناختی در کادر درمانی بیمارستان‌ها طی شیوع کووید-۱۹	۱۵۲	شیوع افسردگی، اضطراب و استرس به ترتیب ۱۳/۸٪، ۸/۵٪ و ۳۳/۶۸٪ بود. میزان پریشانی روانشناختی در کادر درمانی که در بخش ویژه بیماران کرونایی فعالیت می‌کردند بیشتر مشاهده شد. تاب آوری روانشناختی نیز نقش چشمگیری در کاهش اضطراب و استرس کادر درمانی ایفا می‌کرد.
سیمونتی (ایتالیا)	[۹] بررسی اضطراب، اختلالات خواب و خودکارآمدی پرستاران طی شیوع کووید-۱۹	۱۰۰۵	اختلالات خواب ۷۱/۴٪، اضطراب متوسط ۳۳/۲۳٪ و خودکارآمدی پایین ۵۰/۶۵٪ گزارش شد. بررسی‌ها مشخص کرد خودکارآمدی با اختلالات خواب و اضطراب همبستگی منفی معناداری داشت. در این بین زنان از خودکارآمدی پایین‌تری برخوردار بودند.
هو (چین)	[۱۰] نقش میانجی خودکارآمدی بر هیجانات کادر درمانی بیمارستان‌ها طی شیوع کووید-۱۹	۶۵۳	شیوع اضطراب ۳۹٪ و افسردگی ۳۳٪ بود. پرستاران و پزشکانی که از خودکارآمدی بالایی برخوردار بودند پریشانی روانشناختی کمتری را تجربه می‌کردند.
الجهانی (عربستان)	[۱۱] استرس و تاب آوری روانشناختی در کادر درمانی جراحی طی همه گیری کووید-۱۹	۲۳۴	ارتباط مستقیم و معناداری بین سطح آموزش، مرد بودن، یک عضو مبتلا به کووید-۱۹ در خانواده و فعالیت در بخش کرونا به دست آمد. در این میان افراد دارای تاب آوری روانشناختی از اضطراب کمتری برخوردار بودند.
هونگ (چین)	[۱۲] بررسی تاب آوری، استرس و افسردگی پرستاران در دوران شیوع کووید-۱۹	۸۲۴	پرستارانی که دارای تاب آوری پایینی هستند از استرس شغلی بیشتری برخوردارند که منجر به افزایش نشانگان افسردگی در آنها می‌شود.
سان (چین)	[۱۳] استرس شغلی، سلامت روان و خودکارآمدی کادر درمانی بیمارستان‌ها طی همه گیری کووید-۱۹	۵۳۶	کادر درمانی که در خط مقدم مبارزه با کووید-۱۹ بودند از افسردگی و اضطراب بالاتری رنج می‌بردند. افرادی که از نظر روانی مقاوم و آموزش بیشتری دیده بودند از خودکارآمدی خوبی برخوردار بودند.
لوسنو-مورتو (اسپانیا)	[۱۴] استرس پس از سانحه، افسردگی، اضطراب، فرسودگی شغلی و تاب آوری در کادر درمانی طی شیوع کووید-۱۹	۱۴۴۲	۵۹/۶٪ استرس پس از سانحه، ۵۸/۶٪ اضطراب، ۴۶٪ افسردگی و ۴۱/۱٪ احساس خستگی عاطفی داشتند. همچنین، داشتن رضایت شخصی و تاب آوری بالا منجر به ارتقای سلامت روان کادر درمانی بیمارستان‌ها می‌شد.
او (چین)	[۱۵] بررسی تاب آوری پرستاران طی شیوع کووید-۱۹ در بیمارستان‌ها	۹۲	فقط ۸ نفر از پرستاران در مقیاس SCL-90 نمره پایینی کسب کردند که نشان دهنده شیوع بالای مشکلات روانشناختی در آنها بود. همچنین بررسی‌ها مشخص کرد تاب آوری موجب کاهش افسردگی و اضطراب در پرستاران می‌شود.
ابراهیمی (ایران)	[۱۶] ارتباط تاب آوری و اضطراب کووید-۱۹ در پرستاران بیمارستان حضرت علی اصغر ^(ع)	۲۰۰	بین وضعیت تأهل، جنسیت، سابقه فعالیت و فعالیت در بخش ویژه کرونایی با اضطراب کووید-۱۹ ارتباط معناداری وجود دارد. تاب آوری نیز می‌تواند میزان اضطراب پرستاران را کنترل و کاهش دهد.
یلدیریم (ترکیه)	[۱۸] نقش واسطه‌ای تاب آوری و ترس از کرونا در سلامت روان کادر درمانی بیمارستان‌های در دوران کووید-۱۹	۲۰۴	بررسی‌های انجام شده حاکی از ارتباط مثبت کرونا فوبیا با اضطراب و افسردگی کادر درمانی داشت. در مقابل تاب آوری به عنوان متغیری میانجی موجب افزایش سلامت روان افراد طی شیوع کووید-۱۹ می‌شود.
سراو (پرتغال)	[۱۹] نقش میانجی تاب آوری در فرسودگی شغلی و افسردگی کادر درمانی بیمارستان‌ها طی شیوع کووید-۱۹	۲۰۰۸	افسردگی می‌تواند بر روی فرسودگی شغلی کادر درمانی تأثیر گذار باشد. در این بین تاب آوری توانایی این را دارد که از میزان افسردگی و فرسودگی شغلی افراد بکاهد.
لین (چین)	[۲۰] بررسی عوامل مرتبط با تاب آوری در بین کادر درمانی غیربومی فرستاده شده به ووهان چین	۱۱۴	سطح تاب آوری به ترتیب در پزشکان، دستیاران مراقبت‌های بهداشتی، تکنسین‌ها و پرستاران از میزان قابل قبولی برخوردار بود. کادر درمانی که در بخش متخصص خودشان فعالیت نمی‌کردند و احساس آمادگی مناسبی نداشتند از اضطراب بالایی برخوردار بودند که موجب کاهش تاب آوری آنها می‌شد.
عبدالغفار (مصر)	[۲۲] اثربخشی مداخله تاب آوری بر مشکلات روانشناختی پرستاران طی شیوع کووید-۱۹	۷۰	نتایج پس از آزمون نشان داد گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل که درمان تاب آوری را دریافت نکرده بودند، از سلامت روانشناختی بالاتری برخوردار بودند. همچنین همبستگی منفی معناداری بین تاب آوری و پریشانی روانشناختی به دست آمد.
ژنگ (چین)	[۲۴] خودکارآمدی کادر درمانی در مراقبت از بیماران بخش کرونایی طی شیوع کووید-۱۹	۲۸۱	پرستاران و پزشکاران سطوح متوسطی از خودکارآمدی در مراقبت از بیماران کرونایی را نشان دادند. خودکارآمدی بستگی به سن، جنسیت و سابقه فعالیت افراد داشت.
هو (چین)	[۲۵] خودکارآمدی و خستگی در کادر درمانی طی شیوع کووید-۱۹	۵۲۷	شیوع خستگی و فرسودگی در کادر درمانی ۵۶/۷٪ گزارش شد. خودکارآمدی تا حدی نقش میانجی را در برابر استرس پس از سانحه ایفا می‌کرد. همچنین پرستاران و پزشکانی که از خودکارآمدی مطلوبی برخوردار بودند وضعیت روانی مناسبی داشتند.
مو (چین)	[۲۷] ارتباط استرس، اضطراب و خودکارآمدی طی شیوع کووید-۱۹ در پرستاران شهر ووهان چین	۲۰۰	اضطراب و استرس با خودکارآمدی پرستاران ارتباط منفی معناداری داشت. همچنین صلاحیت حرفه‌ای، کیفیت خواب و استرس کاری از عوامل افزایش اضطراب بود.
شهرور (اردن)	[۲۸] بررسی استرس حاد، خودکارآمدی و پریشانی روانشناختی در پرستاران طی همه گیری کووید-۱۹	۴۴۸	حدود ۶۴٪ از پرستاران به علت استرس حاد در معرض خطر اختلال استرس پس از سانحه قرار دارند. ۴۱٪ از پرستاران نیز وضعیت روانی مناسبی ندارند. در مقابل، پرستاران با سابقه به علت خودکارآمدی بالاتر از سلامت روان بهتری برخوردار بودند.
زیانگ (چین)	[۳۱] وضعیت روانشناختی و خودکارآمدی پرستاران طی شیوع کووید-۱۹	۲۳۳	شیوع اضطراب و افسردگی به ترتیب ۴۰/۸٪ و ۲۶/۴٪ بود. ارتباط منفی معناداری بین پریشانی روانشناختی و خودکارآمدی پرستاران به دست آمد.
واگنی (ایتالیا)	[۳۲] بررسی استرس، خودکارآمدی و شیوه مقابله با کرونا طی همه گیری کووید-۱۹	۲۱۰	پرستاران و پزشکانی که در بخش کرونایی فعالیت می‌کردند از استرس بیشتری برخوردار بودند و از مقابله هیجان‌مدار بهره می‌بردند. میزان خودکارآمدی کادر درمانی در سلامت روان آنها تأثیر گذار بود.
وانگ (چین)	[۳۳] بررسی تأثیر استرس شدید طی شیوع کووید-۱۹ بر روی هویت حرفه‌ای و خودکارآمدی دانشجویان پرستاری	۲۰۲۴	استرس شدید با هویت حرفه‌ای و خودکارآمدی پرستاران ارتباط منفی معناداری داشت. پرستاران دارای هویت حرفه‌ای نیز دارای خودکارآمدی بالایی بودند.
ژو (چین)	استرس پس از سانحه کادر درمانی طی شیوع کووید-۱۹	۱۰۷	شیوع استرس پس از سانحه ۴/۷٪ تا ۹/۳٪ بود. افرادی که از راهبردهای مقابله‌ای ناکارآمد استفاده می‌کردند از استرس بیشتری برخوردار بودند. همچنین خودکارآمدی به عنوان متغیری میانجی منجر به ارتقای سلامت روان افراد شد.
لیسی (ایتالیا)	[۳۵] عوامل مرتبط با تاب آوری در کادر درمانی بیمارستان‌ها طی همه گیری کووید-۱۹	۳۷۵	افسردگی و اضطراب با میزان تاب آوری افراد ارتباط منفی معناداری داشت. از نظر سن، جنسیت، وضعیت تأهل و فعالیت در بخش کووید-۱۹ تاب آوری کادر درمانی بیمارستان‌ها تفاوت‌هایی مشاهده شد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش مروری حاضر با هدف بررسی نقش تاب‌آوری و خودکارآمدی در ارتقای سلامت روان کادر درمانی طی همه‌گیری کووید-۱۹ انجام شد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد کادر درمانی که از تاب‌آوری و خودکارآمدی بالایی برخوردار بودند در مواجهه با استرس و اضطراب کووید-۱۹ عملکرد بهتری از خود به نمایش می‌گذاشتند و سلامت روان مطلوبی داشتند. این یافته‌ها در نتایج پژوهش‌های مختلفی منعکس شده است [۱۴، ۱۸، ۲۴، ۲۸، ۳۲، ۳۳، ۳۵].

در تبیین این یافته‌ها می‌توان اذعان داشت تاب‌آوری مطلوب به کادر درمانی بیمارستان‌ها کمک می‌کند زمانی که با مسائل استرس‌زا و اضطراب‌آور مانند شیوع کووید-۱۹ و حجم بالای بیماران بستری روبرو می‌شوند، رفتارهای مثبت انطباقی‌تر از خود نشان دهند و در نتیجه سازگاری و انعطاف‌پذیری بیشتری را تجربه کنند [۱۱]. این توانایی به پرستاران و پزشکان کمک می‌کند تا شرایط موجود را بپذیرند و بهترین عملکرد خود را به نمایش بگذارند [۵]. در مقابل، تاب‌آوری پایین منجر به ایجاد اضطراب، استرس و فرسودگی در کادر درمانی بیمارستان‌ها می‌شود که نتیجه آن کاهش کارایی خدمات ارائه شده توسط کادر درمانی بیمارستان‌ها است. در همین راستا، نتایج پژوهش چانگ^۱ و همکاران [۷] نشان داد ۱۲/۳٪ از کادر درمانی بیمارستان‌ها از پریشانی روانشناختی رنج می‌بردند که بیشتر آنها حمایت اجتماعی مناسبی را دریافت نمی‌کردند. همچنین افراد مذهبی و دارای تاب‌آوری مناسب در مقابل استرس و اضطراب کووید-۱۹ مقاومت بیشتری نشان می‌دادند. از آنجایی که تاب‌آوری شامل الگوهای مثبت تطابق در مقاومت برابر سختی‌ها و مشکلات است که این تطابق به مرور زمان پیشرفت می‌کند، انتظار می‌رود پرستاران و پزشکانی که دارای تاب‌آوری مطلوبی هستند با گذشت زمان نسبت به شرایط انعطاف‌پذیری بهتری نشان

1. Chang

[۲۸-۹].

دهند و از سلامت روان بالایی برخوردار باشند [۱۸]. در واقع می‌توان اذعان داشت افرادی که تاب‌آوری مناسبی دارند، در مقابل سختی‌ها پایداری می‌کنند، با موقعیت‌های تهدیدآمیز بهتر مقابله می‌کنند، به صورت مؤثرتری با فشارهای روانی و مشکلات کنار می‌آیند و ظرفیت بیشتری برای پاسخدهی به عامل‌های تنش‌زای زندگی و مقابله با مشکلات روزمره دارند [۶]. همین موضوع باعث می‌گردد کادر درمانی بیمارستان‌ها در مواجهه با شرایط اضطراب‌آوری که پاندمی کووید-۱۹ به وجود آورده است سازگاری بهتری از خود نشان دهند [۳].

برای این که کادر درمانی بیمارستان‌ها بتوانند خدمات خوبی را به بیماران مبتلا به کووید-۱۹ ارائه دهند، لازم است ابتدا خودشان در وضعیت جسمی و روانشناختی مناسبی قرار داشته باشند [۲۵]. خودکارآمدی بالا به پرستاران و پزشکان کمک می‌کند نسبت به توانایی و مهارت‌های خود آگاهی لازم را داشته باشند. در مقابل، پرستاران و پزشکانی که به توانایی‌های خود اعتمادی ندارند، در موقعیت‌های تنش‌زا و اضطراب‌آور مانند پاندمی کووید-۱۹ دچار یاس و ناامیدی شده و احتمال این که به نحو مؤثری در مواجهه با بیماران عمل کنند، کاهش می‌یابد [۳۱]. چنین افرادی از مواجهه با مسائل چالش برانگیز ترس و استرس دارند و به تبع آن عملکردشان دچار آسیب می‌شود که این امر به نوبه خود منجر به احساس ناکارآمدی و اختلالات روانشناختی گسترده‌ای می‌شود [۲۷]. خودکارآمدی بالا در هنگام نزدیک شدن به کار و کنش‌های اضطراب‌آور، به ایجاد احساس آسانی و موفقیت کمک می‌کند و این موفقیت‌ها منجر به شکل‌گیری باورهای قوی در مورد کارآمدی فرد می‌شود. در واقع، خودکارآمدی منجر به کاهش اضافه بار نقش، تعارض نقش، ابهام نقش و خستگی ناشی از فعالیت‌های شبانه‌روزی طی همه‌گیری کووید-۱۹ در کادر درمانی بیمارستان‌ها می‌گردد [۱۳]. طبق بررسی‌های صورت گرفته، خودکارآمدی به‌طور مستقیم با رفتارهای سالم در ارتباط است و به طور غیرمستقیم روی رفتارهای سالم در جهت رسیدن به اهداف تأثیر می‌گذارد

دوران شیوع کووید-۱۹ نیز با وجود این که درمانی قطعی برای این ویروس کشنده و مسری وجود نداشت، خودکارآمدی بالا به پرستاران و پزشکان کمک می‌کند تا نسبت به توانایی‌ها و مهارت‌های خویش اعتماد و باور قوی‌تری داشته باشند. همین موضوع باعث می‌گردد بهترین عملکرد را به نمایش بگذارند و تنش کمتری را تجربه نمایند [۳۵]. با توجه به اینکه بیشتر پژوهش‌های انجام شده بر روی پیامدهای منفی شیوع کووید-۱۹ انجام شده است، لازم است بررسی‌های بیشتری در رابطه با عوامل ارتقاء دهنده سلامت روان کادر درمانی بیمارستان‌های کشور طی همه‌گیری کووید-۱۹ انجام شود به رشد پس از سانحه‌ای که این افراد تجربه کردند پرداخته شود. در همین راستا، پیشنهاد می‌گردد با ایجاد سامانه‌های خدمات روانشناسی آنلاین و آفلاین سطوح تاب‌آوری و خودکارآمدی پرستاران و کادر درمانی بیمارستان‌ها مورد بررسی دقیق قرار گیرد. به خصوص افرادی که در بخش مخصوص بیماران کرونایی فعالیت می‌کنند لازم است از میزان تاب‌آوری و خودکارآمدی بالایی برخوردار باشند تا در صورت لزوم حمایت‌های لازم را به بیماران ارائه دهند.

از جمله محدودیت‌های مطالعه مروری حاضر می‌توان به در دسترس نبودن متن کامل برخی مقالات که منجر به عدم ورود این مقالات به روند بررسی شد، اشاره کرد. همچنین به علت فیلتر بودن برخی پایگاه‌های علمی پژوهشگران نتوانستند به آنها دسترسی داشته باشند. همچنین پیشنهاد می‌گردد مطالعاتی توصیفی در زمینه نقش تاب‌آوری و خودکارآمدی در ارتقای سلامت روان کادر درمانی بیمارستان‌های طی شیوع کووید-۱۹ در داخل کشور انجام شود تا شاهد نقش چشمگیر این عوامل در بهبود عملکرد جسمانی و روانشناختی کادر درمانی کشورمان ایران باشیم.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از تمامی پژوهشگرانی که مقالات آنها در این مطالعه مورد بررسی قرار

در مجموع نتایج پژوهش حاضر نشان داد تاب‌آوری و خودکارآمدی مطلوب در کادر درمانی بیمارستان‌ها طی همه‌گیری کووید-۱۹ موجب افزایش سلامت روانشناختی در آنها می‌شود. طی شیوع کووید-۱۹ شیفت‌های کاری زیاد و کم خوابی باعث ایجاد فرسودگی شغلی قابل توجهی در کادر درمانی بیمارستان‌ها به خصوص پرستاران شده است. بررسی‌های انجام شده حاکی از فرسودگی شغلی متوسط و سطوح ترس بالایی در پرستاران داشت. همچنین بسیاری از پزشکان و پرستاران خط مقدم مبارزه با کووید-۱۹ اضطراب، افسردگی و ترس را قابل توجهی را گزارش کردند. سلامت روان بسیاری از کادر درمانی کاهش یافته بود [۱۶]. اما در این شرایط سخت و دشوار افراد تاب‌آور با تصمیم‌گیری درست و در نظر گرفتن تمامی جوانب، تلاش می‌کنند از شرایط ایجاد شده بهترین استفاده را ببرند و به عنوان یک فرصت به آن نگاه کنند [۲۰]. به عبارتی دیگر، ابعاد تاب‌آوری مانند شایستگی شخصی، اعتماد به غرایز، پذیرش مثبت تغییر، اعتمادبه نفس، کنترل و تأثیرات معنوی هنگام قرارگرفتن در شرایط تنش‌زا و دشوار به افراد کمک می‌کند تا انعطاف‌پذیری لازم را نشان دهند، نسبت به موقعیت موجود سازگاری داشته باشند و به نحو بهتری از راهبردهای مقابله‌ای کارآمد استفاده نمایند [۱۲]. از طرفی دیگر، خودکارآمدی شامل باورهای شخص در خصوص مهارت‌ها و توانایی‌های وی در انجام کارهایی است که پیامدهای مهمی را به دنبال خواهند داشت [۹]. طی شیوع کووید-۱۹ خودکارآمدی در کادر درمانی بیمارستان‌ها تعیین می‌کند که فرد چه اندازه برای انجام کارهایشان زمان می‌گذارند، در موقعیت‌های گوناگون تا چه اندازه انعطاف‌پذیرند و هنگام مواجهه با شرایط تنش‌زا تا چه حد عملکرد مطلوب خودش را به نمایش می‌گذارد [۲۸]. افرادی که دارای خودکارآمدی پایینی هستند ممکن است باور کنند که راه‌حلی برای شرایط ایجاد شده وجود ندارد و این دیدگاه سلامت روان فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهد و باعث ایجاد اضطراب، استرس، افسردگی و ترس در فرد می‌شود [۱۰]. در

گرفت، تشکر و قدردانی کنند.

و بررسی مقالات، نگارش اولیه مقاله یا بازنگری آن سهیم بودند و همه با تأیید نهایی مقاله حاضر، مسئولیت دقت و صحت مطالب مندرج در آن را می‌پذیرند.

تعارض منافع

نویسندگان تصریح می‌کنند که هیچ گونه تضاد منافی در مطالعه حاضر وجود ندارد.

منابع مالی

تأمین منابع مالی از هزینه‌های شخصی بوده و توسط هیچ نهاد و سازمانی تأمین نشده است.

سهم نویسندگان

همه نویسندگان در ارائه ایده و طرح اولیه، جستجوی منابع

References

- Zhang Z-L, Hou Y-L, Li D-T, Li F-Z. Laboratory findings of COVID-19: a systematic review and meta-analysis. *Scandinavian journal of clinical and laboratory investigation*. 2020;80(6):441-447. doi:10.1080/00365513.2020.1768587
- Cucinotta D, Vanelli M. WHO declares COVID-19 a pandemic. *Acta Bio Medica: Atenei Parmensis*. 2020;91(1):157-160. doi:10.23750/abm.v91i1.9397
- Lorente L, Vera M, Peiró T. Nurses stressors and psychological distress during the COVID-19 pandemic: the mediating role of coping and resilience. *Journal of advanced nursing*. 2021;77(3):1335-1344. doi:10.1111/jan.14695
- Bagheri Sheykhgafshe F, Saeedi M, Ansarifard N, Savabi Niri V, Deldari Alamdari M. Evaluation of post-traumatic stress disorder, depression and anxiety of nurses during coronavirus 2019 pandemic: a systematic review. *Iranian journal of nursing research*. 2021;16(5):58-70. [Persian]
- Yörük S, Güler D. The relationship between psychological resilience, burnout, stress, and sociodemographic factors with depression in nurses and midwives during the COVID-19 pandemic: a cross-sectional study in Turkey. *Perspectives in psychiatric care*. 2021;57(1):390-398. doi:10.1111/ppc.12659
- Roberts N, McAloney-Kocaman K, Lippiett K, Ray E, Welch L, Kelly C. Levels of resilience, anxiety and depression in nurses working in respiratory clinical areas during the COVID pandemic. *Respiratory medicine*. 2021;176. doi:10.1016/j.rmed.2020.106219
- Chang M-C, Chen P-F, Lee T-H, Lin C-C, Chiang K-T, Tsai M-F, et al. The effect of religion on psychological resilience in healthcare workers during the coronavirus disease 2019 pandemic. *Frontiers in psychology*. 2021;12:1-8. doi:10.3389/fpsyg.2021.628894
- Chellaiyan DVG, Nirupama A. Psychological resilience of COVID-19 frontline warriors: need of the hour. *Current medical issues*. 2020;18(4):305-308. doi:10.4103/cmi.cmi_121_20
- Simonetti V, Durante A, Ambrosca R, Arcadi P, Graziano G, Pucciarelli G, et al. Anxiety, sleep disorders and self-efficacy among nurses during COVID-19 pandemic: a large cross-sectional study. *Journal of clinical nursing*. 2021;30(9-10):1360-1371. doi:10.1111/jocn.15685
- Hu N, Li Y, He S-S, Wang L-L, Wei Y-Y, Yin L, et al. Impact of the family environment on the emotional state of medical staff during the COVID-19 outbreak: the mediating effect of self-efficacy. *Frontiers in psychology*. 2020:1-9. doi:10.3389/fpsyg.2020.576515
- Aljehani YM, Othman SA, Telmesani NK, Alghamdi RA, AlBuainain HM, Alghamdi ZM, et al. Stress and psychological resilience among general surgery residents during COVID-19 pandemic. *Saudi medical journal*. 2020;41(12):1344-1349. doi:10.15537/smj.2020.12.25577
- Hong Y, Lee J, Lee HJ, Kim K, Cho I-K, Ahn MH, et al. Resilience and work-related stress may affect depressive symptoms in nursing professionals during the COVID-19 pandemic era. *Psychiatry investigation*. 2021;18(4):357-363. doi:10.30773/pi.2021.0019
- Sun Y, Song H, Liu H, Mao F, Sun X, Cao F. Occupational stress, mental health, and self-efficacy among community mental health workers: a cross-sectional study during COVID-19 pandemic. *International journal of social psychiatry*. 2020:737-746. doi:10.1177/0020764020972131
- Luceño-Moreno L, Talavera-Velasco B, García-Albuerne Y, Martín-García J. Symptoms of posttraumatic stress, anxiety, depression, levels of resilience and burnout in Spanish health personnel during the COVID-19 pandemic. *International journal of environmental research and public health*. 2020;17(15):1-25. doi:10.3390/ijerph17155514
- Ou X, Chen Y, Liang Z, Wen S, Li S, Chen Y. Resilience of nurses in isolation wards during the COVID-19 pandemic: a cross-sectional study. *Psychology, health & medicine*. 2021;26(1):98-106. doi:10.1080/13548506.2020.1861312
- Khoshnezhad Ebrahimi H, Amirmohamadi M, Esmaeilian S, Sohrabi S, Iranmanesh S, Sohrabi Z, et al. The relationship between resilience and anxiety of Coronavirus disease (COVID-19) in the nurses of Ali Asghar Children's Hospital in Tehran, 2020. *Pakistan journal of medical and health sciences*. 2020;14(3):1426-1434.
- Bagheri Sheykhgafshe F, Hajialiani V, Hasani J. The role of resilience and emotion regulation in psychological distress of hospital staff during the COVID-19 pandemic: a systematic review study. *Journal of research and health*. 2021;11(6):365-374. doi:10.32598/JRH.11.6.1922.1

18. Yıldırım M, Arslan G, Özasan A. Perceived risk and mental health problems among healthcare professionals during COVID-19 pandemic: exploring the mediating effects of resilience and coronavirus fear. *International journal of mental health and addiction*. 2020;1-11. doi:10.1007/s11469-020-00424-8
19. Serrão C, Duarte I, Castro L, Teixeira A. Burnout and depression in portuguese healthcare workers during the covid-19 pandemic—the mediating role of psychological resilience. *International journal of environmental research and public health*. 2021;18(2):1-13. doi:10.3390/ijerph18020636
20. Lin J, Ren Y-H, Gan H-J, Chen Y, Huang Y-F, You X-M. Factors associated with resilience among non-local medical workers sent to Wuhan, China during the COVID-19 outbreak. *BMC psychiatry*. 2020;20(1):1-7. doi:10.1186/s12888-020-02821-8
21. Abd Elghafar Harfush SAE, Moussa AAAE-N, Abo-Elyzeed SM. Effect of resilience intervention on nurses' resilience and psychological problems during the COVID-19 pandemic. *Tanta scientific nursing journal*. 2020;19(1):211-234. doi:10.21608/tsnj.2020.131939
22. Tang N, Han L, Yang P, Zhao Y, Zhang H. Are mindfulness and self-efficacy related to presenteeism among primary medical staff: a cross-sectional study. *International journal of nursing sciences*. 2019;6(2):182-186. doi:10.1016/j.ijnss.2019.03.004
23. Caldwell K, Harrison M, Adams M, Triplett NT. Effect of Pilates and taiji quan training on self-efficacy, sleep quality, mood, and physical performance of college students. *Journal of bodywork and movement therapies*. 2009;13(2):155-163. doi:10.1016/j.jbmt.2007.12.001
24. Zheng Z-h, Luo Z-c, Zhang Y, Chan WCH, Li J-q, Pang J, et al. Hospice care self-efficacy among clinical medical staff working in the coronavirus disease 2019 (COVID-19) isolation wards of designated hospitals: a cross-sectional study. *BMC palliative care*. 2020;19(1):1-12. doi:10.1186/s12904-020-00692-0
25. Hou T, Zhang R, Song X, Zhang F, Cai W, Liu Y, et al. Self-efficacy and fatigue among non-frontline health care workers during COVID-19 outbreak: a moderated mediation model of posttraumatic stress disorder symptoms and negative coping. *PloS one*. 2020;15(12):1-16. doi:10.1371/journal.pone.0243884
26. Schönfeld P, Brailovskaia J, Zhang XC, Margraf J. Self-efficacy as a mechanism linking daily stress to mental health in students: a three-wave cross-lagged study. *Psychological reports*. 2019;122(6):2074-2095. doi:10.1177/0033294118787496
27. Mo Y, Deng L, Zhang L, Lang Q, Pang H, Liao C, et al. Anxiety of Nurses to support Wuhan in fighting against COVID-19 Epidemic and its correlation with work stress and self-efficacy. *Journal of clinical nursing*. 2021;30(3-4):397-405. doi:10.1111/jocn.15549
28. Shahrour G, Dardas LA. Acute stress disorder, coping self-efficacy and subsequent psychological distress among nurses amid COVID-19. *Journal of nursing management*. 2020;28(7):1686-1695. doi:10.1111/jonm.13124
29. Ho SM, Kwong-Lo RS, Mak CW, Wong JS. Fear of severe acute respiratory syndrome (SARS) among health care workers. *Journal of consulting and clinical psychology*. 2005;73(2):344-349. doi:10.1037/0022-006X.73.2.344
30. Natan MB, Zilberstein S, Alaev D. Willingness of future nursing workforce to report for duty during an avian influenza pandemic. *Research and theory for nursing practice*. 2015;29(4):266-275. doi:10.1891/1541-6577.29.4.266
31. Xiong H, Yi S, Lin Y. The psychological status and self-efficacy of nurses during COVID-19 outbreak: a cross-sectional survey. *The journal of health care organization, provision, and financing*. 2020;57:1-6. doi:10.1177/0046958020957114
32. Vagni M, Maiorano T, Giostra V, Pajardi D. Coping with COVID-19: emergency stress, secondary trauma and self-efficacy in healthcare and emergency workers in Italy. *Frontiers in psychology*. 2020;11:1-12. doi:10.3389/fpsyg.2020.566912
33. Wang J, Wang L, Zhang Y, Tian X, Luo L. The effect of acute stress response on professional identity and self-efficacy of nursing students in China during COVID-19 outbreak: a cross-sectional study. *Revista argentina de clínica psicológica*. 2020;29(4):402-408. doi:10.24205/03276716.2020.841
34. Zhou T, Guan R, Sun L. Perceived organizational support and PTSD symptoms of frontline healthcare workers in the outbreak of COVID-19 in Wuhan: the mediating effects of self-efficacy and coping strategies. *Applied psychology: health and well-being*. 2021;13(4):745-760. doi:10.1111/aphw.12267
35. Lisi L, Ciaffi J, Bruni A, Mancarella L, Brusi V, Gramegna P, et al. Levels and factors associated with resilience in Italian healthcare professionals during the COVID-19 pandemic: a web-based survey. *Behavioral sciences*. 2020;10(12):1-16. doi:10.3390/bs10120183
36. Moher D, Liberati A, Tetzlaff J, Altman DG. Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement. *Int J Surg*. 2010;8(5):336-341.
37. Gifford W, Davies B, Edwards N, Griffin P, Lybanon V. Managerial leadership for nurses' use of research evidence: an integrative review of the literature. *Worldviews on evidence-based nursing*. 2007;4(3):126-145. doi:10.1111/j.1741-6787.2007.00095.x